

Vaksinasjon av sjømenn. Hva skal sjømannslegen gjøre?

Eigil Gulliksen

Lege – spesialist arbeidsmedisin

HMS direktør Forsvaret / Lege Stamina

Bryggeklubben AS

Oppdrag:

- Bakgrunn – hvorfor?
- Utstyr som trengs
- Organisering
- Prissetting
- Kompetanse som kreves for forsvarlig drift
- Oppfølging og system for revaksinasjon

Bakgrunn

- Erklært vaksineentusiast (effektiv forebygging)
 - Vaksinasjonskurs
 - Vaksinasjonsklinikk (Bryggeklubben)
 - Medlem Sjef FSAN vaksineråd
 - Fagansvarlig FIRM
- NB - forebyggingens paradoks

FIRM – Forum for forebyggende infeksjonsmedisin og reisemedisin

FIRM NORGE

FORUM FOR FOREBYGGENDE INFEKSJONSMEDISIN OG REISEMEDISIN
Norwegian Forum for travel Medicine and the prevention of Infectious Diseases

[HJEM](#)

[BLI MEDLEM](#)

[KONTAKTINFORMASJON](#)

[AKTUELLE KURS](#)

[LENKER](#)

[FAGDAG OG ÅRSMØTE](#)

[REFERAT FRA STYREMØTER](#)

[REISEBREV](#)

FIRM Norge
postmaster@firmnorge.org

OM FIRM NORGE

FIRM Forum for forebyggende infeksjonsmedisin og reisemedisin ble opprettet i 1993 som en medlemsforening. Formålet med FIRM er å fremme kunnskap innen forebyggende infeksjonsmedisin og reisemedisin i forståelse med de sentrale fanline

INFORMASJON FRA FIRM

STUDIETURER

FIRM arrangerer studietur til fantastiske **Marokko 9-12.mars 2013**. Program og mer informasjon om turen finner du [her](#).

Påmeldingsfrist er 8.desember, men det oppfordres til å melde seg på så snart som mulig dersom du ønsker å bli med på denne spennende turen.

Flotte reisebrev fra tidligere studieturer finner du i marginen til venstre.

NECTM 2014

FIRM Norge ønsker å informere våre medlemmer om at det er **Norges tur til å arrangere NECTM i 2014 i Bergen**.

NYTT FRA NITME

NITME (Nordic Foundation Course in Travel Medicine) har nå startet med hele 27 påmeldte. Deltakerne hadde sin 1st Residential i Bergen 21. og 22. september 2012. Se www.nitme.org for mer informasjon om denne utdanningen.

- Årskonferanse 2013, Bodø 24.-25. aug
- NECTM 5, Bergen 5.-8. juni 2014

Bakgrunn

- Retningslinjer:
 - Forskrift om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip (FOR-2005-01.01-8)
 - **Kapittel 11.** Bestemmelser om vern av arbeidstakere mot eksponering for kjemikalier og biologiske faktorer.
 - **§11-7 Helseundersøkelse**
 - (5) Arbeidstakerne skal tilbys sikker og effektiv vaksinering mot biologiske faktorer de kan bli eksponert for. Arbeidstakerne skal gis informasjon om fordeler og ulemper ved å la seg vaksinere.

Retningslinjer seilende

- Forskrift om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip (FOR-2005-01.01-8)
 - **Kapittel 13.** Særregler for vern av arbeidstakere mot eksponering for biologiske faktorer
 - **§13-1 Klassifisering av biologiske faktorer**
 - 1: forårsaker sannsynligvis ikke sykdom hos mennesker
 - 2: kan forårsake sykdom hos mennesker og være til fare for arbeidstakerne, det er usannsynlig at den vil spre seg og det finnes vanligvis effektive forebyggende tiltak eller behandling
 - 3: kan forårsake alvorlig sykdom hos mennesker og utgjøre en alvorlig fare for arbeidstakerne, det kan være risiko for spredning, men det finnes vanligvis effektive forebyggende tiltak eller behandling
 - 4: forårsaker alvorlig sykdom hos mennesker og utgjør en alvorlig fare for arbeidstakerne, det kan være stor risiko for spredning, og det finnes ingen effektive forebyggende tiltak eller behandling

- Forskrift om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip (FOR-2005-01.01-8)
 - **Vedlegg 2.** Liste over klassifiserte biologiske faktorer (utvalg - vaksine tilgjengelig)

<i>SYKDOM</i>	<i>KLASSIFISERING</i>
– Kikhoste	2
– Tetanus	2
– Difteri	2
– Hemofilus influenzae	2
– <i>Tuberkulose</i>	3
– Meningitt	2
– <i>Tyfoid feber (Salmonella typhi)</i>	3
– <i>Tick-borne encephalitis (TBE)</i>	3
– <i>Japansk encefalitt</i>	3
– <i>Gulfeber</i>	3
– Influenza	2
– Meslinger	2
– Kuma	2
– Røde hunder	2
– Humant papillomavirus (HPV)	2
– Hepatitt A	2
– <i>Hepatitt B (Hepatitt D)</i>	3
– Polio	2
– <i>Rabies</i>	3

Vaksinasjon av sjømenn

- Sjømannslegen må ved undersøkelse av seilende
 - Vurdere behov for nødvendige vaksiner
 - Sørge for nødvendig informasjon
 - Gjennomføre vaksinerings etter retningslinjer
- Arbeidsgiver bør søke råd hos sjømannslege. Fordel med klar policy om vaksinasjon.

Vurdering smitterisiko

- Smitterisiko vurderes ut fra arbeidsmiljø og de arbeidsoppgaver den enkelte sjømann har:
 - Hvilke typer arbeidsoppgaver den enkelte har
 - Hvilke smittestoffer som kan forekomme i arbeidsmiljøet
 - Grad av smittepress ut fra risikovurdering og kvalitet på andre smitteforebyggende rutiner i virksomheten
 - Hvilke vaksiner den enkelte har fått før
 - Arbeidstakerens helsetilstand (kontraindikasjon?)

Vurdering smitterisiko

- Globalt arbeidsmiljø?

Vurder smitterisiko med utgangspunkt i epidemiologiske data (kilde: FHI, WHO, CDC etc.)

- Smitte i land?
 - Vektorbåren smitte?
 - Hygiene/sanitære forhold?
 - Epidemier?
 - Næringsmiddelsmitte?
 - Dyr?
- Smitte mellom kolleger?
- Eksponering for smittestoff om bord?

HealthMap.org

HealthMap brings together disparate data sources to achieve a unified and comprehensive view of the current global state of infectious diseases and their effect on human and animal health.

This freely available Web site integrates outbreak data of varying reliability, ranging from news sources to curated personal accounts to validated official alerts. Through an automated text processing system, the data is aggregated by disease and displayed by location for user-friendly access to the original alert. HealthMap provides a jumping-off point for real-time information on emerging public health events. The system receives over a million visitors a year with specific use by government agencies (CDC, HHS, DOD, WHO, ECDC), public health officials and international travelers.

Search [Advanced Search](#)

Outbreak Missing?
[Add it to the map](#)

POWERED BY Google

2000 mi / 2000 km

Activity Index: Low (yellow), High (red)

Country level (large pins), Province or local level (small pins)

Source	Date	Summary	Disease
	26 May	Gulf oil spill threatens Everglades and other parks - Green House - ...	Poisoning
	26 May	PRO/AH> Clostridium difficile, increased virulence - Australia: (V1)	C. difficile

Alerts from past week

3 Alerts Now Showing

Date: 12 Sep - 13 Oct | Diseases: Yellow Fever (3) | Places: all | Sources

Source	Date	Summary	Disease	Location
	26 Sep	PRO/AH/EDR> Yellow fever - Africa (19): Uganda ex southern Sudan, ...	Yellow Fever	Kitgum District
	26 Sep	PRO/AH/EDR> Yellow fever - Africa (19): Uganda ex southern Sudan, ...	Yellow Fever	Darfur, Sudan

Utstyr

- Oppbevaring (kjøleskap)
- Epi-penn (beredskap anafylaksi)
- Sprøyter/kanyler
- Utstyr for serologisk testing (blodprøver)
- Journalsystem
- Skjema (SYSVAK, melde uønskede hendelser)

Vaksiner

- **Basisvaksiner** (MMR, DTP, polio, bcg)
 - Barnevaksinasjonsprogrammet fulgt?
 - Boosterdoser gitt til rett tidspunkt?
- **Valgfrie vaksiner** (Hepatitt A og B, meningitt, kolera, tyfoid feber, HPV, Hib, rabies, TBE, influensa, japansk encefalitt)
 - Tidligere vaksinert?
 - Eventuelle boosterdoser til rett tid?
- **Obligatorisk vaksine** (gulfeber)
 - Krav for innreise til en rekke land
 - Hvert 10. år, gulfebervaksinesertifikat

Retningslinjer vaksinerings

- Helsepersonelloven
- Journalforskriften
- Lov om legemidler

Retningslinjer vaksinerings

- Vaksiner er reseptbelagte legemidler - forskrives av lege.
- All vaksinasjon er frivillig.
- Den ansvarlige lege må sørge for at annet personell som vaksinerer har tilstrekkelig opplæring og nødvendige ferdigheter
- Helsesøstre har delegert ansvar for å gjennomføre barnevaksinasjonsprogrammet
- Spesielle regler for gulfebervaksinasjon

Nødvendig kompetanse vaksinator

- Oppbevare vaksinepreparatene forsvarlig innlåst og ved temperatur mellom +2°C og +8°C
- Vurdere indikasjoner og kontraindikasjoner
- Informere den som vaksineres om fordeler ved vaksinasjon og risiko for uønskede hendelser
- Administrere vaksinasjonspreparatene på riktig måte, i riktig dose og med korrekte intervaller
(sykepleier skal ved sin utdanning være i stand til å injisere vaksiner intramuskulært/subcutant og observere pasienten etter vaksinasjon)
- Dokumentere vaksinasjonene på riktig måte i journal, vaksinasjonsattest og nasjonalt vaksinasjonsregister (SYSVAK), og finne igjen dokumentasjonen ved behov
- Følge opp uønskede hendelser etter vaksinasjon (inkl. anafylaksi)
- Holde seg faglig oppdatert om vaksinasjon og aktuelle vaksinasjonspreparater

Gulfebervaksinasjon

- Alle kommunelegekontor ved smittevernansvarlig kommunelege ble i 2000 autorisert av Statens helsetilsyn for gulfebervaksinasjon.
- Alle leger ved kommunelegekontor, bydelslegekontor og kommunale helsestasjoner kan utstede gyldig internasjonalt gulfebervaksinasjonssertifikat.
- Kommunelege eller bydelsoverlege har delegert myndighet til å gi autorisasjon etter søknad til andre leger i kommunen.
- Autorisasjon følger legepraksis og den enkelte lege kan ikke ta den med til annet tjenestested

Internasjonalt gulfebervaksinasjonssertifikat/ internasjonalt vaksinasjonsstempel

Gammel utgave

Ny utgave

Lov om legemidler m.v. (legemiddelloven)

- Leger kan ikke drive apotek – dvs selge medisiner (inkludert vaksiner)
- Apotek kan ikke forordne medisin – dvs skrive resepter til pasienter
- **§ 17:** Leger gis tillatelse til å levere legemidler mot betaling når adgangen fra apotek er tungvint. Legemidlet skal være anskaffet fra apotek i ferdig tilberedt stand.
 - Lege kan kreve dekket utlegg til legemidler som er brukt under behandling.
 - Det er ikke anledning til å beregne fortjeneste ved utlevering

Dokumentasjon og registrering

- Alle vaksiner føres i journal med preparat, dose, Lot/batch nr og resultat etter observasjon av pasient (20 minutter) etter vaksinasjon
- HOD har vedtatt meldeplikt for vaksinasjon utenfor barnevaksinasjonsprogrammet. Denne trådte i kraft fra 1. januar 2011.
 - Helsepersonell er pålagt å melde vaksinasjonsopplysninger til SYSVAK så fremt den vaksinerte samtykker. Muntlig samtykke dokumentert i journal er tilstrekkelig.
 - Inntil elektroniske løsninger er på plass er papirregistrering eneste mulighet. Det er utarbeidet registrerings skjema for vaksinasjon som kan brukes til dette

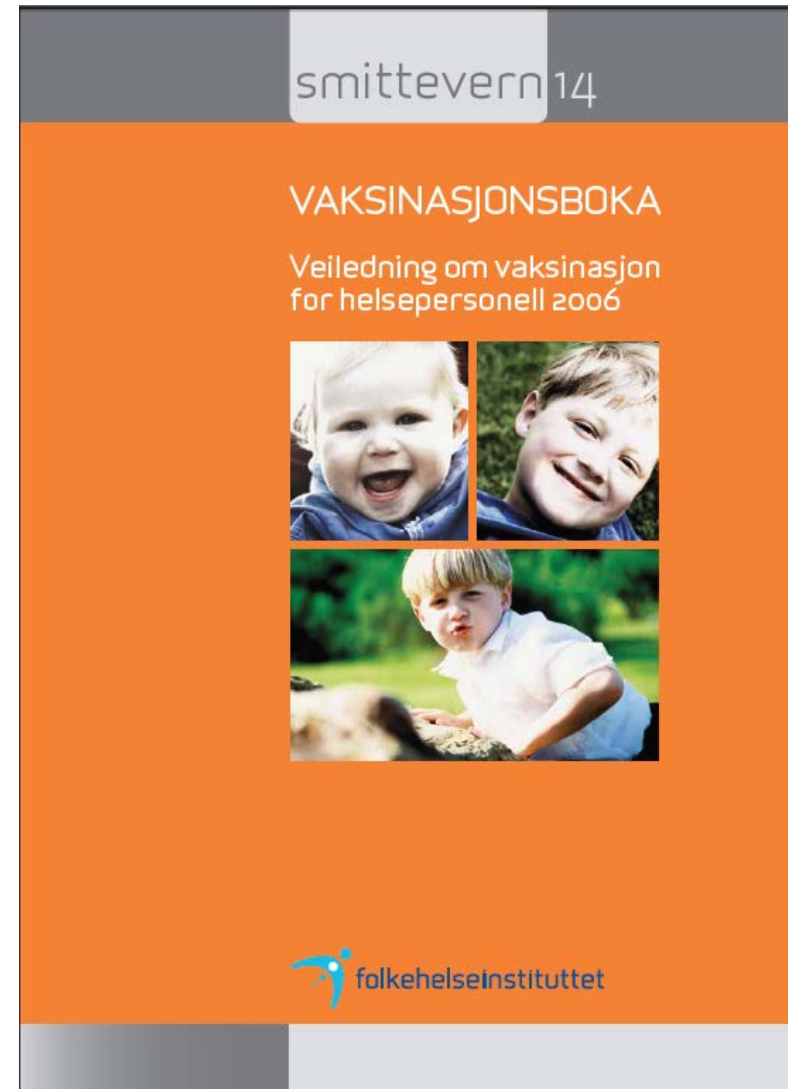
Oppfølging

- De fleste ikke-levende vaksiner krever flere doser for varig effekt.
- Behov for boostring?
- Man må ha et system for innkalling og registrering (skriftlig, elektronisk)
- Bruk av vaksinasjonssertifikat
- Praktisk gjennomføring om den seilende er på sjøen når neste dose skal settes?
 - Immunologiske prinsipper vs. krav til hurtig beskyttelse (stikkord: minimumsintervall)

Vaksinasjonsboka – www.fhi.no

- Folkehelseinstituttet:

www.fhi.no/dav/5a8dfa36c1.pdf

SPØRSMÅL?